

[Bilgrav-Nielsen.]

menige blive opfattet som en ekstra byrde, og det kunne blive svært at få de menige til at påtage sig hvervet som talsmænd.

En anden vigtig ting i forbindelse med talsmandens arbejde og hele funktion er kontakten til de menige. Antallet af talsmænd i forhold til enhedernes størrelse savner jeg også en præcisering af.

Ligeledes kunne det være ønskeligt med en stramning af enkelte paragraffer, således at talsmandens funktioner sikres og hans mulighed for virkelig at kunne udøve sit hverv er til stede.

En god talsmandsordning er et godt skridt i den rigtige retning, men som jeg før sagde: det er lige så vigtigt, at den enkelte soldat føler sig retssikret. Jeg vil i denne forbindelse gerne spørge ministeren, om man påtænker ændringer i den militære retsplejelov, hvilket efter min opfattelse ville være meget ønskeligt.

I samme forbindelse vil jeg ligeledes fremføre, at jeg ikke tror, at vi når frem til den helt ideelle løsning, medmindre vi opretter en stilling som ombudsmand for forsvaret, hvortil ikke blot talsmænd, men alle, såvel menige som befalingsmænd, kan henvende sig.

Som sagt, lovforslaget er et skridt i den rigtige retning. Efter min mening kan det komme til at danne en god ramme om de meniges velfærd, vel at mærke når det, jeg her har nævnt, holdes for øje.

Det er imidlertid ikke gjort med en god talsmandsordning på papiret. Skal det være muligt at skabe et bedre klima i forsvaret, er der meget andet, der kritisk må undersøges og måske ændres. Hele uddannelsens forløb må således underkastes en nøjere undersøgelse, og der må luges ud. Unødvendig eksercits, unødvendige hilseøvelser o. lign. må tages ud af uddannelsen, og endelig må tjenestetiden have den længde, der er nødvendig, men den må heller ikke være længere.

I den forbindelse er der grund til at udtrykke tilfredshed med, at der nu indledes et forsøg med 8 måneders tjenestetid. Kun kunne jeg have ønsket, at det mandskab, man indkalder til dette forsøg, kunne have nøjedes med disse 8 måneder; det ville have givet det et lidt mere realistisk præg også for de mennesker, der skal indgå i forsøget.

Sikkert er det i hvert fald, at er der noget, der irriterer de menige, så er det den sleudrian og dårlige udnyttelse af tjenestetiden, der ofte forekommer. Også selve tonen i forsvaret er der grund til at være skeptisk over for — ikke fordi jeg tror, at menige ikke kan tåle at høre bandeord o. lign., men hele omgangsformen er naturligvis af betydning for klimaet i forsvaret. Respekten — eller disciplinen, som man fra militær side ynder at udtrykke sig — opretholdes alt for mange steder med trusler om straf.

Hellere skulle man forsøge at skabe en befalingsmandsstab, der gennem forholdet til de menige, gennem dygtighed og forståelse af fællesskabets værdier skabte sig respekt i stedet for at tiltvinge sig den. Alt dette, uddannelsen og dens forløb, de forskellige militære gøremål osv., er uhyre vigtigt i relation til klimaet i forsvaret. Et fornuftigt menneske reagerer ganske naturligt imod ufornuftigt tilrettelagt arbejde og mod dårlig udnyttelse af arbejdstiden, da ikke mindst når der er tale om tvangsarbejde.

En sidste ting, jeg i den forbindelse skal nævne som en vigtig forudsætning for at ændre klimaet i forsvaret til det bedre, er hele befalingsmandsuddannelsen. Lad os bare være nøgterne og slå fast, at både meniges og befalingsmænds velvilje, forståelse og evne for formidling af samarbejdet er en meget vigtig forudsætning for, at det skal lykkes. For fremtiden må befalingsmandsskolerne i langt højere grad end hidtil lægge vægt på den pædagogiske side af uddannelsen. Udvalgelsesprincippet må ændres i retning af at lægge større vægt på den enkelte aspirants evne for samarbejde. Hvis man følger det fremsatte lovforslag op med ændringer af den art, jeg her har nævnt, er der vist grund til at tro, at der er mulighed for at ændre klimaet i forsvaret til det bedre.

Antonsen: Vi kan give principiel tilslutning til den foreslåede udvidelse af talsmandsordningen og også til, at der etableres egentlige samarbejdsudvalg inden for forsvaret — det er dem, der i lovforslagets §§ 11-14 kaldes kontaktudvalg. Efter § 12 består disse kontaktudvalg af vedkommende chef, altså en regimentschef eller tilsvarende, og menige repræsentanter for de inden for hans tjenesteområde oprettede talsmandsudvalg. Der er også en bemyn-